

Voorspellers van vooruitgang bij TOS

Simea 2018

Gerda Bruinsma MSc
Prof. dr. Ellen Gerrits, Prof. dr. Frank Wijnen

gerda.bruinsma@hu.nl

KENNISCENTRUM
GEZOND EN DUURZAAM LEVEN   **LECTORAAT LOGOPEDIE**

Vooruitgang in taalvaardigheid

Kenniscentrum
Gezond en Duurzaam Leven   Voorspellers van vooruitgang bij TOS   Gerda Bruinsma

Vooruitgang in taalvaardigheid

Herstel van TOS:

- Verschillende percentages uit longitudinale studies (Bishop & Edmundson, 1987; Beitchman et al, 1994)
- Prognose niet gunstig
- Interventie kan bijdragen aan herstel, effecten zijn wisselend (Law et al, 2003; Broomfield & Dodd, 2011)

Kenniscentrum
Gezond en Duurzaam Leven   Voorspellers van vooruitgang bij TOS   Gerda Bruinsma

Vooruitgang in taalvaardigheid

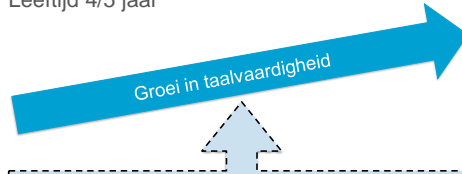
Risicofactoren voor blijvende TOS:

- Leeftijd > 4 jaar
- Jongen
- Familiegesciedenis met TOS en/of dyslexie
- Zwakke nonsenswoordenrepetitie van ouders
- Zwak taalbegrip
- Achterstand in verschillende taalaspecten
- Ernstige taalachterstand

(Zambrana et al., 2014; Bishop & Edmundson, 1987; Snowling, 2015; Bishop et al., 2012)

Kenniscentrum
Gezond en Duurzaam Leven   Voorspellers van vooruitgang bij TOS   Gerda Bruinsma

IntervenTOS
Cohortstudie 201 kinderen met TOS
Leeftijd 4/5 jaar

Groeï in taalvaardigheid

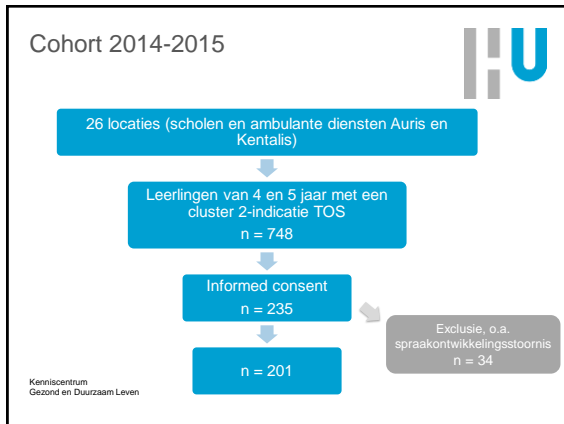
- **Kind:** ernst taalontwikkelingsstoornis, TOS in familie, geslacht, niet-verbaal IQ, temperament, een- of meertalig opleidingsniveau en betrokkenheid ouders
- **Logopedie:** Frequentie – intensiteit – inhoud logopedie
- **Onderwijs:** Aard en intensiteit onderwijsondersteuning, school- en klaskenmerken

Kenniscentrum
Gezond en Duurzaam Leven   Voorspellers van vooruitgang bij TOS   Gerda Bruinsma

Vandaag

- Groei in taalvaardigheid
- Relatie met:
  - Ernst van de TOS
  - Achterstand in taalbegrip
  - Niet-verbaal IQ
  - SO of regulier onderwijs
  - Een- of meertalig
  - Jongen of meisje

Kenniscentrum
Gezond en Duurzaam Leven   Voorspellers van vooruitgang bij TOS   Gerda Bruinsma

Cohort (N = 201)

Leeftijd op 1 September 2014		
Mean	Minimum	Maximum
4;11 jaar	3;11 jaar	5;8 jaar

Jongens	Meisjes
141	60

Speciaal onderwijs	Regulier onderwijs
155	46

Kenniscentrum
Gezond en Duurzaam Leven

Voorspellers van vooruitgang bij TOS

Gerda Bruinsma

Cohort - taalvaardigheid

Testgegevens:

- Schlicting Taalbegrip
- Schlicting Woordontwikkeling
- Schlicting Zinsontwikkeling
- Peabody

Quotiënt scores begin schooljaar 2014				
	Gemiddeld	Minimum	Maximum	Standaard deviatie
TBQ (n = 171)	82	55	123	13,9
WQ (n = 175)	82	55	123	16,1
ZQ (n = 173)	74	58	111	7,1
WBQ (n = 155)	93	55	138	14,0

Kenniscentrum
Gezond en Duurzaam Leven

Cohort – achterstand in taalbegrip

TBQ begin schooljaar 2014-2015		
	Aantal	Percentage
TBQ < 85	96	56
TBQ ≥ 85	75	44
Totaal	171	100

Kenniscentrum
Gezond en Duurzaam Leven

Voorspellers van vooruitgang bij TOS

Gerda Bruinsma

Vooruitgang in taalvaardigheid

Vergelijking groepsgemiddelde begin en eind schooljaar					
	T0 Gem. (SD)	T1 Gem. (SD)	Sign.	Effect- grootte	
Samengestelde score TBQ, WQ, ZQ (n = 133)	79,2 (10,23)	82,4*** (10,57)	p < 0,001	d = 0,31	

Kenniscentrum
Gezond en Duurzaam Leven

Voorspellers van vooruitgang bij TOS

Gerda Bruinsma

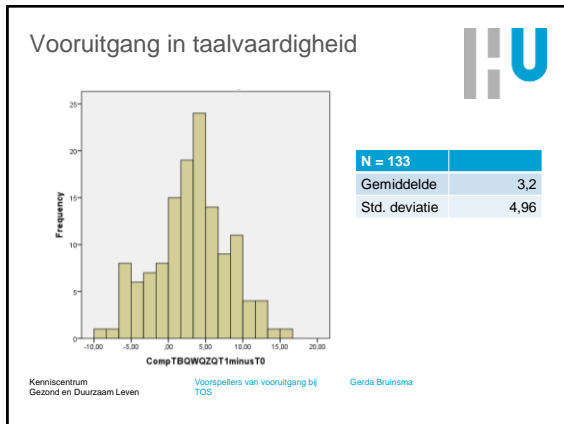
Vooruitgang in taalvaardigheid

Vergelijking groepsgemiddelde begin en eind schooljaar					
	n	T0 Gem.	T1 Gem.	Sign.	Effect- grootte
TBQ	147	81,2	84,7***	p < 0,001	d = 0,25
WQ	154	81,7	86,4***	p < 0,001	d = 0,29
ZQ	152	73,9	76,2***	p < 0,001	d = 0,35
WBQ	133	92,1	93,7	n.s.	geen effect

Kenniscentrum
Gezond en Duurzaam Leven

Voorspellers van vooruitgang bij TOS

Gerda Bruinsma

Vooruitgang in taalvaardigheid

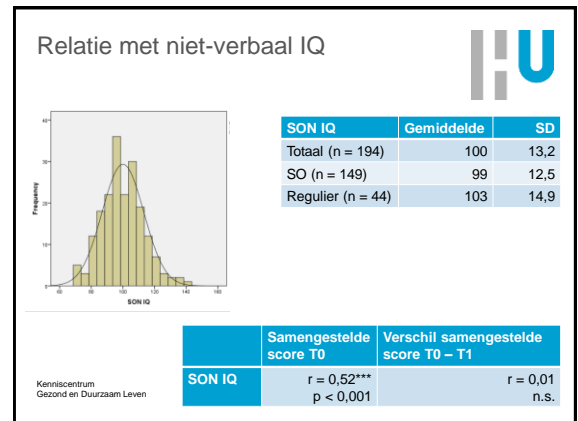
Kinderen die 7 quotiëntpunten of meer vooruit zijn gegaan

	aantal	%
Samengestelde score TBQ, WQ, ZQ (n = 133)	27	20,3
TBQ (n = 147)	46	31,3
WQ (n = 154)	53	34,4
ZQ (n = 152)	22	14,5

Kenniscentrum
Gezond en Duurzaam Leven

Voorspelers van vooruitgang bij
TOS

Gerda Bruinsma

SO of regulier?

	Samengestelde score T0	Verskil samengestelde score T0 - T1
SO	n = 137 79,2	n = 117 3,1
Regulier	n = 23 83,1	n = 15 4,4
Sign.	n.s.	n.s.

Kenniscentrum
Gezond en Duurzaam Leven

Voorspelers van vooruitgang bij
TOS

Gerda Bruinsma

Eentalig of meertalig?

	Samengestelde score T0	Verskil samengestelde score T0 - T1
Eentalig	n = 119 82,4	n = 97 2,6
Meertalig	n = 39 72,0 ^{***}	n = 35 4,9 [*]
Sign.	$p < 0,001$	$p = 0,019$

Geen extra verklaarde variantie t.o.v. samengestelde score T0

Kenniscentrum
Gezond en Duurzaam Leven

Voorspelers van vooruitgang bij
TOS

Gerda Bruinsma

Jongen of meisje?

	Samengestelde score T0		Verschil samengestelde score T0 – T1	
	n	score	n	score
Jongen	n = 112	80,1	n = 92	3,7
Meisje	n = 49	79,2	n = 41	2,1
Sign.		n.s.		n.s.

Kenniscentrum
Gezond en Duurzaam Leven

Voorspellers van vooruitgang bij
TOS

Gerda Bruinsma

Conclusie

- Vooruitgang in taalvaardigheid bij kleuters met TOS
- Kinderen met ernstige TOS laten relatief iets meer vooruitgang zien
- Kinderen met onder gemiddeld niet-verbaal IQ kunnen net zoveel baat hebben van TOS aanbod als kinderen met gemiddeld niet-verbaal IQ

Kenniscentrum
Gezond en Duurzaam Leven

Voorspellers van vooruitgang bij
TOS

Gerda Bruinsma